

РАСАДНИК КАДРОВА ЗА ПОНОС - ГЕНЕРАЦИЈЕ НЕЗАБОРАВА

Када бих неким случајем имао неког природног дара да испишем најлепше реченице на свету, без размишљања свакако бих их поклонιο великој кући Машинског и Факултета инжењерских наука у Крагујевцу и њеним кадровима који су служили и служе за понос на овим нашим просторима. Па и без тога недодирљивог мени природног дара, нека следе ове реченице ради незаборава...

Величанствена кућа Машинског и Факултета инжењерских наука оформљена у делу просторија зграде Крагујевачке гимназије (1960.), а затим пресељена у своје здање крај стогодишњег дрвореда крагујевачког Горњег парка (1962.), од првих дана је негована и изграђивана као посебан Расаdник перспективних техничких, али и друштвено-политичких кадрова за ово и шире подручје.

О расадницима, њиховој историји трајања, традицији, засадима, јединицама по плодности у највећој мери се говори језиком статистичких безимених бројки. Међутим, овај својеврсан прилог дат је из једног посебног угла, без статистичких показатеља, табела, дијаграма, формула и сл., што по природи посла спада у домен живота и рада факултета.

Факултет у Крагујевцу по свом локацијском тлу, свим основним условима и обележјима које има, плодности и квалитетном приносу, представља својеврсни расадник кадрова људског засада који је, већ годинама уназад, ушавши у све сфере наше укупне друштвене делатности, остављао и оставља плодове свога рада.

Постојања и рад факултета представља истовремено и живот и рад низа студентских генерација, вишегодишњих кадровских расада, као активних учесника у непрестаном њиховом личном али и ходу успона ове прве високошколске научно-образовне установе града Крагујевца.

За све кадрове у свим наведеним значењима је карактеристично што раде у једном систему односа који чине организацију и што се међу њима формира изврсна професионална етика и одређена владајућа дисциплина понашања као један од највиших моралних императива. Само са дисциплинованим кадровима се могу решавати многи стручни и политички проблеми, па и дугорочни циљеви једне научно-образовне институције.

Кадровска политика као организована друштвена активност заједнице обухвата више повезаних активности: планирање и утврђивање профила кадрова на бази утврђених потреба; припремање кадрова и стручно оспособљавање; одабирање и распоређивање на радна места; допунско стручно оспособљавање и усавршавање; старање о општим и посебним условима за рад и развој личности; демократско вредновање (конкурс, реизборност) и сл.

Својом кадровском политиком, начелним ставовима и општим принципима у вези са изградњом мерила и критеријума при избору кадрова, обезбеђивањем оптималних услова за њихов рад и развој у радној средини, факултет је својим уложеним напорима у протеклом периоду остварио тај систем односа и професионалне етике.

У протеклом периоду факултет, као извориште и расадник кадрова је био и остаје значајан ослонац развоја индустрије и друштвено-политичког живота у шумадијском и ширем крају, не само у области машинства, већ и бројним другим друштвеним областима живота и рада.

Од Милоша Којића (дипломирао 10. октобра 1964.) првог родног плода до најмлађег плода из 2016. остварене су импозантне бројке од дипломираних инжењера, дипломираних инжењера - мастер (MSc), инжењера, инжењера основних академских

студија - BSc, магистара, специјалиста и доктора наука - видљивих и препознатљивих „засада”, вођених ранијим мудрим “вртларима” (Душан Витас, Бранислав Илић, Павле Станковић, Владимир Шолаја, Милан Весовић, Мане Шашић ...), а затим Душан Симић, Бранко Ивковић, Бранислав Девеџић, Миливој Божин... Милош Којић, Милан Ћировић, Душан Шаљић, Милорад Јовановић, Светислав Захар, Ратко Митровић, Бранко Обровић, Даница Јосифовић, Рајко и Драгољуб Радоњић ... Миодраг Лазић, Бранислав Јеремић, Драган Милосављевић, Милентије Стефановић, Милун Бабић, Милорад Бојић, Славко Арсовски, Ружица Николић, Александра Јанковић, Радован Славковић, Мирослав Бабић... Ненад Грујовић, Мирослав Живковић, Бранко Тадић, Вукић Лазић, Србислав Александровић, Богдан Неђић, Горан Девеџић, Данијела Тадић, Весна Мандић, Јованка Лукић, Весна Ранковић, Вања Шуштершич, Душан Гордић, Небојша Јовичић, Миладин Стефановић, Слободан Митровић, Милан Ерић, Петар Тодоровић, Иван Мачужић ... и многим другим данас познатим професорима, који су остављали и остављају за собом монументална дела своје препознатљиве научно-истраживачке делатности на нашим, али и простору Кијева, Москве, Минска, Токија, Атине, Милана, Болоње, Лондона, Берлина, Ахена, Кракова, Прага, Варшаве, Софије, Бостона и многим, многим другим. Част је то и понос чиме се ова кућа дичи, јер бројке, људи и њихова дела за себе речито говоре.

Буде се сећања и успомене на претходне и садашње генерације, највредније засаде једног расадника из времена раста и стасања. Они су у њему нешто значили и данас значе са оствареним делима или су пак остали у колективном сећању читавих генерација, па и куће у целини, по значајним местима која су запоседали, јер њихова имена насељавају менталне просторе великог броја њихових ближих или даљих генерацијских познаника, па и аутора ових редова.

Иако је из више разлога незахвално помињати лична имена, ипак ради пластичности слике узимам себи слободу да нека и поменем из огромног расадничког фонда.

Од првих засада па до данашњих дана су се појавили (Милош Којић, Ђорђе Станојевић, Бранко Обровић, Даница Тодоровић, Милан Мићуновић, Томислав Вукчевић и касније Илија Николић, Рајко и Драгољуб Радоњић, Миодраг Лазић, Живота Арсић, Мирослав Демић, Милун и Мирослав Бабић, Драган Милосављевић, Радован Славковић, Ружица Банић, Ненад Грујовић, Милан Деспотовић, Наташа Јовић, Горан Девеџић, Мирослав Живковић, Миладин Стефановић, Небојша Јовичић, Душан Гордић, Бојана Росић, Саша Ћуковић, Новак Николић ....) многи као најуспешнији међу једнакима.

Бриљантни студенти наоружани високим личним образовањем стицали су академске титуле магистра и доктора наука, а затим се на свом матичном факултету прихватили тешке, али захтевне и одговорне дужности васпитача нових генерација студената под истим кровом где су и сами својевремено започињали своје студије. Њихове личне биографије су и огромно богатство укупне биографије факултета.

Поред бројних врских и уважених научно-наставних радника, факултет је испод свога крова изнедрио савезне и републичке министре (Томислав Симовић, Милун Бабић, Слободан Томовић, Верољуб Стевановић); потпредседнике владе Србије (Србољуб Васовић, Слободан Бабић); савезне и републичке посланике (Андрија Савчић, Драган Јефтовић, Иван Милутиновић, Слободан Бабић, Милун Бабић, Верољуб Стевановић); председнике и потпредседнике Скупштине општине и града Крагујевца (Каменко Сретеновић, Србољуб Васовић, Верољуб Стевановић, Петар Ровчанин, Слободан Дебљевић, Добрица Миловановић и др.); политичаре (Петар Ровчанин, Никола Карталовић, Драгиша Павловић, Миодраг Лазић, Слободан Бабић, Добрица

Миловановић и др.); ректоре и проректоре Универзитета (Милош Којић, Бранко Обровић, Слободан Танасијевић, Ружица Николић, Милентије Стефановић, Бранислав Јеремић, Ненад Филиповић, Весна Мандић); декане факултета (Милош Којић, Милун Бабић, Ратко Митровић, Бранислав Јеремић, Радован Славковић, Мирослав Бабић, Мирослав Живковић); књижевнике (Слободан Павићевић, Александар Шаранац); новинаре (Миодраг Стојиловић, Миливоје Раденковић...); југословенске спортисте (Милун Милановић, Слободан Пауновић, Милан Спасојевић, Влада Вучковић, Милорад Вешковић, Милојко Курчубић, Јожеф Шиклоши, Бранислав Павловић, Милена Крстић, Милан Торњански, Радован Чубровић ...); више официре (Љубиша Вучковић, Драган Ковачевић, Петар Лазић); директоре (Србољуб Васовић, Јефтимир Цветковић, Андрија Авакумовић, Миленко Неборишевић, Микан Богдановић, Момир Гаровић, Бранислав Павловић, Љубинко Мијајиловић, Слободан Миловановић, Драган Јововић, Ненад Цветковић и др.); музичаре (Бранко Перовић, Ненад Грујовић, Горан Девеџић); карикатуристе (Миодраг Милорадовић) и „одаслао” у свет своје изданке да зраче снагом своје куће у САД (Здравко Мењак...), Белгију (Слободан Радовић), Швајцарску (Добривоје Нинковић, Јелена Стојадиновић, Јелена Љујић...), Немачку (Владан Петровић, Здравко Палунчић, Звонко Ђорђевић, Бојана Росић ...), Индију (Тома Савић...), Аустрију (Градимир Живковић...), Канаду (Ненад Мирић, Александар Николић, Наташа Јовић...), Италију (Ненад Милић, Мирјана Динић, Ана Павловић...) и многе многе друге земље.

Свет је изгледа мали и „засади” из расадника Машинског факултета се чују и виде на свим континентима, преносећи већ афирмисану славу куће са обала Лепенице и крагујевачког Вашаришта.

Остварен је расадник кадрова на понос Машинског и Факултета инжењерских наука у Крагујевцу и наше друштвене заједнице као стамени камен и гранитна стена о коме су већ остале записане странице у оквиру до сада протеклих јубилеја: Петогодишњег (1965.) - Извештај о раду одељења Машинског факултета; Десетогодишњег (1970.) - Десет година одељења Машинског факултета у Крагујевцу; Двадесетогодишњег (1980.) - Машински факултет данас; Двадесетпетогодишњег (1985.) - Године стасања - Машински факултет у Крагујевцу; Тридесетпетогодишњег (1995.) - 35. година студија машинства у Крагујевцу; Четрдесетпетогодишњег, 45. година Машинског факултета у Крагујевцу, Педесетогодишњег - Машински факултет у Крагујевцу 1960 - 2010, Педесетпетогодишњег - 55 година студија машинства у Крагујевцу 1960 - 2015. - Факултет инжењерских наука и др. Све су то драги јубилеји успомена и имена...

... Колико срећних осећаја и задовољства при помисли да су из расадника факултета поникли такви кадровски засади за понос и незаборав.

Вероватно да при свим овим оценама говоре и емоције, али свакако и евидентни показатељи самих по себи имена која су записана у административним регистрима одговарајућих радних кућа или свести појединаца. Имена, функције, резултати рада као кадрова за понос садашњим и будућим генерацијама, о факултету и његовом вођу које се „разбехарало” са плодовима које свако појединачно носи са собом, али и расадником куће носи.

Факултет инжењерских наука у Крагујевцу се сећа себе и своје прошлости и има чиме да се поноси. Природно је да се сети својих потомака, продужавајући им живот и трајање. Иако су завршили студије и са изворишта отишли у свет живота и рада, увек се том величанственом храму науке, па макар и у мислима, враћају. Отуда, нека и нови засади овог великог храма науке и образовања на својим стазама између снова и јаве, буду далеко плоднији и богатији, по узору на претходне, али и потребе будућих

генерација, како би се крупним словима исписивале увек убудуће нове песничко-техничке антологије укупног стваралаштва и расадничких плодова.

Александар Милосављевић

Проф. др Миодраг Лазић